

Adatok a borsodi Bükk gerinces-faunájához.

Írta: Vásárhelyi István.

(3. közlemény.)

VIII. KÜSZÖK. (PICI.)

HARKÁLYFÉLÉK. (PICIDAE.)

Zöld-küllő. (*Picus v. viridis* L.) Télen-nyáron közönséges. Fészkrét találtam: Lillafüreden, Heteméren, Bekényben. Lőtt példányt kaptam — főleg télen —: Diósgyőr, Vasgyár, Pereces, Hollóstető és Lillafüredről.

Szürke-küllő. (*Picus c. canus* Gm.) Télen-nyáron elég gyakori. Fészkrét egyszer találtam 1936. V. 29.-én 5 tojással, a Szent István-tetőn. Lőtt példányt kaptam: Diósgyőr, Vasgyár, Miskolc, Görömböly-Tapolca, Óhuta és Perecesről.

Nagy-fakopáncs. (*Dryobates maior pinetorum* Brehm.) Télen-nyáron gyakori. Fészkelve találtam: Ládi erdő, Csányikvölgy, Felsőforrás és Jávorkúton. Télen, amikor emberi települések közelét főkéri, igen sokat elpusztítanak belőle, még légfegyverrel is.

Fehérhátú-fakopáncs. (*Dryobates l. leucotos* Bechst.) Az előbbinél ritkább. De télen azért jobban szem elé kerül. Fészkrét egyszer, 1938. V. 29.-én, 4 darab erősen kötött tojással, a Zsófia-tetőn találtam. Lőtt példányt kaptam: Lillafüred, Diósgyőr, Vasgyár, Ládi erdő és Új-hutáról.

Kis-fakopáncs. (*Dryobates minor hortorum* Brehm.) Elég ritka. Leginkább csak télen kerül szem elé. Fészkrét 1934. VI. 12.-én, a diósgyőri Ágóban, odvas almafában 5 fiókéval találtam. Lőtt példányt kaptam: Lillafüred, Diósgyőr és Perecesről.

Közép-fakopáncs. (*Dryobates m. medius* L.) Száma kb. az előbbivel egyező. Fészkelve kétszer találtam és pedig 1933. IV. 27.-én a Csányikban, odvas tölgyfában, 4 tojását, s 1936. VI. 7.-én a háromkúti völgyben, szintén tölgyfában, 5 repülő fiókéval. Lőtteteket kaptam: Lillafüred, Diósgyőr, Ládi erdő és Perecesről.

Fekete harkály. (*Dryocopus m. martius* L.) Országos viszonylatban ritka, de a Bükkben még mindig van elég. Majdnem minden idősebb tölgyesnek megvan a maga költő párja. Ezeket ritkán láthatjuk ugyan, de jellemző hangjukat, különösen tél utolján és tavasszal, gyakran hallhatjuk. A következő helyeken tudtam fészkrét: Hetemér, Háromkút, Zsófia-tető, Fehérkőlápa, Szent István-tető, Létrás és Tekenősvölgy. A puskások lődühének aránylag kevesebb esik áldozatul, mint a többi harkály közül. Emberi lakások közelébe u. i. még a legnagyobb télen sem megy. Lőtt példányt kaptam: Újhuta, Ládi-erdő, Lillafüred és Csányikból. Ahol a kékgalambbal (*Columba o. venas* L.) egy a fészkei területe, ott annak a fészkekészítője, mert a kékgalamb mindig a feketeharkály el-, vagy félbehagyott odvában költ.

Nyaktekercs. (*Jynx t. torquilla* L.) Közönséges. Utak mellett, rétek, kaszálók, legelők szélén, gyümölcsösökben, kertekben, szőlőkben, odvas fákon költ. Fészkelve találtam: Diósgyőr, Csányik, Hámos, Lillafüred, Kékmező, Kisgyőr, Bekény, Jávorkút, Felsőtárkány, Pereces, Parasznya, Szentlélek és Hetemér.

IX. KAKUKOK. (CUCULI.)

KAKUKFÉLÉK. (CUCULIDAE.)

Kakuk. (*Cuculus c. canorus* L.) Az egész Bükkben közönséges, de inkább csak jellegzetes szavát halljuk. Itt a következő madarak fész-

kőben találtam tojását, vagy fiókáját. erdei-pityer. (*Anthus t. trivialis* L.) hegyi-billegető (*Motacilla c. cinerea* Tunst.), barázdabillegető (*Motacilla a. alba* L.), nádírigó (*Acrocephalus a. arundinaceus* L.), barátposzáta (*Sylvia atricapilla* L.), kerti-rozsdafarkú (*Phoenicurus p. phoenicurus* L.), és a vörösbecg (*Erithacus r. rubecula* L.). 1938. VII. 20.-án a Mélyvölgyből, hegyi billegető fészekből egy repülő fiókát kaptam. Ez a garadnai halköltőnél kiszabadult és állandóan, reggeltől estig, egy barát-cinege s egy barátposzáta etette közösen egészen VII. 27.-éig, mikor közeledtemre elrepült.

X. BAGLYOK. (STRIGES.)

BAGOLYFÉLÉK. (STRIGIDAE.)

Buhu. (*Bubo b. bubo* L.) Régebben gyakoribb költő volt. A cserépvári Coburg uradalom 1890—1909. évi löjegyzeke szerint itt 28 db. esett. Mauks dr. adatai: 1870-ben Ördögfalván 1 darabot, és 1922 tavaszán a Bánvölgyben 2 darabot lőttek. 1927. III. 25.-én Peskőn, 1928. IV. 29.-én Jávorkúton figyelte meg. 1937. V. 17.-én Cserépváraljáról (Hórvölgy) egy záptojást hozott, Emellől egy fiókát is kiszedtek. Azóta itt minden évben költ. De fiókáit elszedik s vadászati célokra értékesítik. Lőtt példányt kaptam: 1937. I. 6.-án Perecesről és 1938. XII. 26.-án Dédesről, egy-egy hímét.

Füles-kuvik. (*Otus s. scops* L.) 1930 július havában Pereces mellől egy anyányi fiataalt kapott Nagy J. dr.

Erdei-fülesbagoly. (*Asio o. otus* L.) Mindenütt közönséges. Egeres esztendőkből száma, a többi bagolyéval együtt, igen fölszaporodik. Fészket inkább fenyvesekben találjuk, elhagyott ragadozó-, vagy mókus-fészkekben. Tojásait, fiókáit találtam: Fehérkő, Ó- és Ujhuta, Jávorkút, Szalajka és Hollóstető. Lőtt példányokat kaptam: Ládi erdő, Kékmező, Ohuta, Mocsolyás, Bekény, Pénzpatak, Hollóstető és Vár-völgyből.

Réti-fülesbagoly. (*Asio f. flammeus* Pontopp.) Ősszel-télen, különösen egeres esztendőkből, elég gyakori. Lőtt példányokat kaptam: Diósgyőr, Jávorkút, Bekény, Nagyvisnyó, Parasznya, Pereces és Dédesről.

Gatyás-kuvik. (*Aegolius f. funereus* L.) 1934. III. 10.-én egy tojót kaptam elevenen Diósgyőrből. Egy baráthegyi pincében fogták.

Kuvik. (*Athene n. noctua* Scop.) 1936. V. 16.-án Diósgyőrből (Baráthegy) odvas almafából, 6 repülő fiataalt kaptam. Itt évek óta költ, bár tojásait, fiókáit többször elszedték. Lőtt példányokat kaptam: Diósgyőr, Vasgyár, Pereces és Lillafüredről.

Karvalybagoly. (*Surnia u. ulula* L.) Vönöczky—Schenk J. említi egy zsérci előfordulását 1895. IX. 26.-án. Én 1933. V. 2.-án Parasznyáról kaptam egy tojót.

Hosszúfarkú-bagoly. (*Strix u. uralensis* Pall.) 1933. V. 20.-án egy kotlófoltos tojót, 1934. IV. 12.-én és 1936. VI. 4.-én ismét egy-egy tojót Parasznyáról, 1934. V. 6.-án pedig Bekényből egy pelyhes fiókát kaptam. Tehát a Bükkben föltétlen fészkel.

Macs kabagoly. (*Strix a. aluco* L.) Az egész Bükkben közönséges. Oduban költ. Fészket tojását és fiókáit találtam: Mélyvölgy, Lillafüred, Fehérkő, Garadnavölgy, Hollóstető, Perces és Szilvásváradon. Télen különösen sokat ejtenek belőle. Főleg levante-puskával.

Gyöngybagoly. (*Tyto alba guttata* Brehm.) Csak emberi települések közelében él és fészkel. 1939. VII. 5.-én a Vasgyárból pelyhes fiókáit kaptam. Lőtt példányokat pedig Diósgyőr, Vasgyár, Miskolc és Perecesről.

XI. VÁGOMADARAK. (ACCIPITRES.)

SÓLYOMFÉLÉK. (FALCONIDAE.)

Vándorsólyom. (*Falco p. peregrinus* Tunst.) Arányiag elég gyakori fészkelő. Majdnem minden, erdő fölé emelkedő mészkőszirten megtaláljuk fészkelve. Fán csak egyszer találtam mint fészkelőt. Költő helyei: Lillafüred (Fehérkő, Békasótörő), Ómasa (Vöröskő), dédesi kisvárhegy, Szilvásvár, Cserépváralfa. Fészkelési időben megfigyeltem: Molnár-sziklán, Puskaporoson, Jávorkúton és Kemeşnyén. Lőtt példányt kaptam: Lillafüred, Bekény, Felsőtárkány, Szilvásvár és Dédesről.

Ráró sólyom. (*Falco c. cherrug* Gray.) Az előbbivel kb. egyenlő arányban fészkel, mind sziklán, mind fán. 1939. V. 12.-én a fehérkői fenyvesből egy levente-puskával, fészkekről lőtt, béklyós tojót kaptam. Sziklán fészkel: Köpüs, Várvölgy, Odvaskő és Szilvásváradon. Fán fészkelve találtam: Lillafüred, Diósgyőr, Kékmező, Hollóstető, Csanyik, Szilvásvár és Bábonyban. Lőtt példányt kaptam: Csanyik, Diósgyőr, Ládi erdő, Bekény, Szilvásvár, Kisgyőr és Bábonyból.

Kahasólyom. (*Falco s. subbuteo* L.) Elég gyakori fészkelő. Kései költése miatt kevesebb kerül a fészkekről kezébe. Elhagyott kisebb ragadozó, varjú-, vagy mókuszfészkekben költ. Fészkelve találtam: Csanyik, Jávorkút, Hollóstető, Bekény, Mocsolyás, Diósgyőr, Lillafüred, Kékmező és Várvölgyben. Lőtt példányt kaptam: Ládi erdő, Újhuta, Pénzespatak, Felsőtárkány, Bükkzsérc, Pereces, Párasznya és Dédesről.

Kis-sólyom. (*Falco columbarius aequalon* Tunst.) Ősztől tavaszig közönséges. A fenyőrigó és csonttollúmadár-csapatok rendes kísérője. Lőtt példányt kaptam: Csanyik, Lillafüred és Dédesből. 1933/34. telén a garadnai halköltőnél 5 darabot találtam elhullva. A távbeszélővezetéknek repültek. Mind hím volt.

Kék-vérese. (*Falco v. vespertinus* L.) Ritkán fészkel a széleken. Költését észleltem: Kékmező, Bekény és Kisgyőrben. Lőtt példányt kaptam: Diósgyőr, Vasgyár, Ládi erdő és Miskolcra.

Kis-vérese. (*Falco n. naumanni* Fleis.) Egy példányt kaptam 1935. VIII. 25.-én Mályinkából. Fiatal hím volt.

Vörös-vérese. (*Falco t. tinnunculus* L.) A Bükk belsejében sziklán, míg a széleken fán fészkel. Sziklán fészkelve találtam: a köpüsi sziklán, a szalajkai látóköveken és a dédesi kisváron, ahol minden évben 5—6 pár is költ. Fán költ: Kékmező, Kisgyőr, Palabánya, Lator, Bábony és Szilvásváradon. Lőtt példányt kaptam: Miskolc, Diósgyőr, Vasgyár, Pereces, Párasznya és Dédesről.

SASFÉLÉK. (AQUILIDAE.)

Szirti-sas. (*Aquila c. chrysaetos* L.) 1900-ban a visnyói Ölyves-völgyben sziklán fészkelte és két fiókát röpített. Ezóta fészkeléséről nincs adatom. Bár nem tartom lehetetlennek, mert 1934-ben a Bükkös-mátratrétön egy párt állandóan megfigyeltem. Kóborló példányt lőttek: 1913. X. 17., 1914. IV. 23. és 1915. V. 23.-án Jávorkúton. 1931. IX. 18.-án Görömböly-Tapolcáról és 1933. V. 6.-án Újhutáról egy-egy hímét, 1933. XII. 5.-én pedig szintén Görömböly-Tapolcáról egy tojót kaptam.

Parlagi-sas. (*Aquila h. heliaca* Sav.) Csupán egy biztos fészket tudom Kékmezőn, ahol 1929-től tanyázik. Jelenlegi fészket 1933-tól lakja, mert az előbbi — amelyik ettől kb. 200 méterre volt — állandóan háborgatták. Egy másik lakott fészket 1932-ben úgy pusztítottak el az őhutai fészkekről, hogy a fészkes-fát kidöntötték, mert a fiókákhoz akartak hozzáférni. A következő lőtt példányokról tudok: 1932. XI. 6.-án egy öreg tojó Kékmezőről, 1935. VI. 10.-én egy öreg tojó és 1937. VII. 19.-én egy hím és egy tojó Újhutáról, 1937. IX. 18.-án pedig ismét Kékmezőről egy hím és egy tojó (fiatal).

Nagy-békaşzósas. (*Aquila clanga* Pall.) Fészkelve ugyan nem találtam, de költési időben mind himet, mind tojót kaptam. Lelöhelyeim: Mocsolyás 1932. V. 6.-án: egy tojó, Parasznya: egy him 1933. VI. 12.-én és Mályinka: egy tojó 1935. V. 21.-én. Fészkelési időben megfigyeltem: Lillafüreden és Kerekhegyen egy párt.

Kis-bekaşzósas. (*Aquila p. pomarina* Brehm.) 1926. V. 31.-én Almásbércen párnapos fiókát szedtek (Szeöts B. adata). Mocsolyásról 1933. VI. 8.-án egy pelyhes fiókát kaptam. 1932. V. 4.-én Parasznyáról egy kotlófoltos tojót, s ugyancsak innét 1933. VIII. 17.-én egy öreg tojót.

Törpe-sas. (*Hieraaetus p. pennatus* Gm.) 1929. VII. 26.-án egy repölös fiókát kaptam Parasznyáról. Ez az Állatkertbe került. 1934. V. 29.-én egy lótt tojót kaptam szintén Parasznyáról és 1933. VII. 15.-én egy tojót Perecesről.

Egereszölyv. (*Buteo b. bateo* L.) A legközönségesebb fészkelő ragadozója a Bükknek. Télen is itt tartózkodik. Mégpedig elég nagy számban, úgyhogy 1937/38. telén 32 darabot, míg 1938/39. telén 18 darabot kaptam. Fészkelve találtam: Lillafüred, Diósgyör, Ládi erdő, Kékmező, Mocsolyás, Bekény, Hollóstető, Pénzpaták, Újhuta, Répáshuta, Felsőtárkány, Bükkzsérc, Cserépfalu, Cserépváralja, Szilvásvár, Nagyvisnyó, Mályinka, Dédes, Tardona, Parasznya, Pereces, Bábony, Csanyik, Jávorkút, Bánkút, Szentlélek, Köpüs, Háromkút és Hetemér.

Gatyászölyv. (*Buteo l. lagopus* Brün.) Télen az egész Bükkben előfordul, de kevesebb egyedszámmal, mint az előbbi. Inkább a széleken tartózkodik, mert táplálékának a nagy részét az itt gyakrabban előforduló apró rágcsálók teszik. Lelöhelyeim: Diósgyör, Vasgyár, Ládi erdő, Kisgyör, Bekény, Szilvásvár, Pereces és Miskolc.

Barna-rétiheja. (*Circus a. aeruginosus* L.) Vonuláskor egy him példányt kaptam Bekényből.

Fakó-rétiheja. (*Circus macrourus* Gm.) Vonuláskor, Mocsolyásról és Bekényből kaptam egy-egy szépen színezett, öreg himt.

Héja. (*Accipiter g. gentilis* L.) Mint közönséges fészkelőt megfigyeltem: Diósgyör, Kékmező, Mocsolyás, Bekény, Hollóstető, Lillafüred, Jávorkút, Háromkút, Csanyik, Várvölgy és Tekenősvölgyben. Lótt példányt az egész Bükk területéről kaptam.

Kis-heja. (*Accipiter badius brevipes* Schvertz.) 1933. VI. 16.-án Nagymezőről 3 drb. fejlettebb fiókát, 1939. VI. 8.-án pedig Diósgyörből (Berek) 3 drb. pelyhes fiókát és egy fészekről lótt öreg tojót kaptam.

Karvaiv. (*Accipiter n. nisus* L.) Közönséges fészkelő. Télen a vörös színezetű s apróbb termetű is gyakori. Fészkelve találtam: Lillafüred, Három, Hollóstető, Kékmező, Bekény, Szomorú, Csanyik, Várvölgy, Pereces és Szilvásvár. Lótt példányokat kaptam: Diósgyör, Vasgyár, Miskolc, Garadnavölgy, Dédes és Parasznyáról.

Vörös-kánya. (*Milvus m. milvus* L.) Szórványosan költ, de inkább a széleken. Fészkelve találtam: Békaşótörő, Bekény, Kékmező, Kisgyör, Palabánya, Bábony és Csanyikban. Lótt példányokat kaptam: Holóstető, Lillafüred, Ládi erdő és Szilvásváradról.

Barna-kánya. (*Milvus m. migrans* Bodd.) Az előbbinél gyakoribb költő. Fészkelve találtam: Mocsolyás, Kisgyör, Palabánya, Ó-, Új- és Répáshuta, Vásárhely, Hollóstető, Jávorkút, Csanyik, Garadnavölgy, Várvölgy, Szilvásvár és Nagyvisnyó. Lótt példányt kaptam: Parasznya, Pereces, Barosakna, Bekény, Diósgyör, Felsőtárkány és Bükkzsércről.

Réti-sas. (*Haliaetus albicila* L.) Egyszer figyelt meg egyet Szeöts B. Kisgyör határában, 1930. VII. 21.-én.

Darászölyv. (*Pernis a. apivorus* L.) Fészkelve találtam: Parasznya,

Fereces, Csanyik, Lillafüred, Ujhuta, Csurgó, Bábony és Diósgyőrben. Lőtt példányt kaptam: Kékmező, Mocsolyás, Bekény, Ládi erdő, Szilvásvár és Nagyvisnyóról.

Kigyászóly. (*U. g. gallicus* Gm.) 1926. májusban lőttek egyet fészekről Bekényben. 1935. VI. 7.-én pedig Parasznyán, szintén fészekről, egy tojót. A fészekben egy erősen kotlott tojás volt. 1935. VII. 1.-én és 1936. VII. 8.-án Bekényben figyeltem meg egy-egy párt. Lőtt példányt kaptam 1937. VII. 14.-én Parasznyáról. Öreg hím volt.

Halászsas. (*Pandion h. haliaetus* L.) 1936. X. 2.—6. között a Vasgyárban levő kis pontyos tónál, X. 7.—16.-ig a diósgyőri vártónál, X. 18.—29.-ig pedig a hámosi tónál figyeltem meg egyet. 1938. IX. 8.-án a garadnai halköltőnél, szelid parlagi sasomra vágott egy. 1938. IX. 9.-én pedig az Olvasztó felett szarvasdöggről röpittem föl egyet.

Barna-keselyű. (*Aegypius monachus* L.) 1902. június havában Imecs B. Pétersara nevű erdőrészben, lódöngnél hibázott egy darabot.

XII. GÁZLÓK. (GRESSORES.)

GÓLYAFÉLÉK. (CICONIDAE.)

Feketególya. (*Ciconia nigra* L.) 1926-ban Békényben (Kőrisvölgy) fészkel. Egyikét a fészekről lelőtték. 1939. VIII. 24.-én két darabot a Molnár-szikla felett egy torgyfán üldögélve láttam.

Fehérgólya. (*Ciconia c. ciconia* L.) *Mauks* dr. megfigyelése szerint Kisgyőrben kb. 1929 óta és Bábonyban 1931 óta egy-egy pár, Sályban két pár, Diósgyőrben pedig szintén egy pár fészkel.

GÉMFELEK. (ARDEIDAE.)

Szürkegém. (*Ardea c. cinerea* L.) Minden évben, augusztusban és szeptemberben, néhány darabot figyeltem meg a hámosi és létrási tavaknál.

Vörösgém. (*Ardea p. purpurea* L.) 1931. VIII. 24.-én egy fiataalt lőttek a hámosi tó felső végén.

Bakcsó. (*Nycticorax ny. nycticorax* L.) 1931. VIII. 6.—12. között 3 drb. és 1936. VIII. 8.-án egy fiatal tartózkodott a hámosi tó partján.

Pocgém. (*Ixobrychus m. minutus* L.) 1936. X. 18.-án a diósgyőri vártó mellől kaptam egy teljesen lesóványodott, beteg hímét. 1938. IX. 6.-án pedig a létrási tónál lőttek egy hímét.

Bőlömbika. (*Botaurus s. stellaris* L.) 1939. XII. 14.-én a hámosi tó felső végén levő sásosban fogtak egy öreg tojót.

XIII. LUDAK. (ANSERES.)

RÉCEFELEK. (ANATIDAE.)

Nyári-lúd. (*Anser anser* L.) Őszi vonuláskor *Mauks* dr. figyelte meg a Szinva lapályán.

Nagy-lilik. (*Anser a. albifrons* Scop.) Őszi és tavaszi tömeges vonulását *Mauks* dr. figyelte meg Diósgyőr és a Vasgyár között. 1939. XI. 13.-án Hámorból kaptam egy törötttszárnyú példányt. Éjjel villanydarótnak repült.

Tökés-réce. (*Anas p. platyrhynchos* L.) 1931-ig minden évben költött egy pár a hámosi tavon. 1932. V. 26.-án a Szent István-tetőn húzódó sétaúton vettem észre, a víztől kb. 2 km-re, egy tojót, 6 drb. fiókájával. Ugyanezt a társaságot V. 28.-án már a hámosi tavon láttam. A hámosi-, diósgyőri-, várvölgyi, felsőtárkányi tavakon, ősszel és tavasszal vonuláskor, minden évben megfordul néhány. Kemény teleken pedig a be nem fagyó Szinva, Garadna, latori, kácsi, szilvásvárad patakokban, a diósgyőri és görömbölyi melegvízi tavakban tengeti néhány darab az életét.

Csörgő-réce. (*Anas c. crecca* L.) 1937. X. 6.-án négy darabból egy gácsért és egy tojót lőttek a hámbori tavon.

Böjti-rece. (*Anas querquedula* L.) 1934. VIII. 28.-án és 1936. IX. 14.-én két-két darabot lőttek a hámbori tavon.

Fütyülő-réce. (*Anas penelope* L.) 1937. X. 1., X. 10.-én két-két gácsért és tojót lőttek a hámbori tavon. 1938. IX. 28.-án pedig a diósgyőri vártóban figyeltem meg két darabot.

Nyilfarkú-rece. (*Anas a. acuta* L.) 1936. IV. 8.-án egy párból a gácsért lőtték le a hámbori tavon. Itt tavaszi vonuláskor párban, még majdnem minden évben, láttam.

Kanalas-réce. (*Spatula clypeata* L.) 1936. IX. 23.-án egy párt (gácsér, tojó) lőttek a hámbori tavon.

Kontyos-réce. (*Nyroca fuligula* L.) 1938. X. 17.-én egy tojót és gácsért lőttek a hámbori tavon.

Kerce-réce. (*Bucephala c. clangula* L.) 1937. XII. 5.-én egy gácsért és egy tojót lőttek a hámbori tavon.

Nagybukó. (*Mergus m. merganser* L.) 1937. XII. 14.-én egy himet lőttek a hámbori tavon. 1939. I. 8.-án a diósgyőri vártóban tartózkodott egy him, 1940. II. 2.-án pedig Diósgyőrben a villanydrótnak repült egy him.

XIV. FARLÁBUAK. (PYGOPODES.)

VÖCSÖKFÉLÉK. (PODICIPIDAE.)

Bübos-vöcsök. (*Podiceps c. cristatus* L.) 1932. III. 20.-án a vasgyári vízderítő-medencében fogtak egyet. 1937. IX. 8.-án és 1938. IX. 12.-én pedig a hámbori tón lőttek egy-egy himet. 1939. XII. 14.-én egy teljesen elgyengült tojót fogtak még Diósgyőrben, a Szinvában.

Feketenyakú-vöcsök. (*Podiceps n. nigricollis* Brehm.) 1929 óta figyelem a hámbori tavon, hol egy-két pár minden évben költ. Enyhe télen ugyanitt s a diósgyőri vártóban át is telel. 1937. XI. 2.-án Lillafüreden villanydrótnak repült egy darab, 1939. XII. 20.-án pedig a vár-völgyi pisztrángos tógazdaságból kaptam egyet, elevenen.

Kis-vöcsök. (*Podiceps r. ruficollis* Pall.) A diósgyőri melegvízű vártóban minden évben telel néhány darab, sőt nyári előfordulását is megfigyeltem, de fészkelését nem észleltem. 1933. IV. 5.-én varsában fogtak egy himet.

BÜVÁRFÉLÉK. (URINATORIDAE.)

Sarki-buvár. (*Colymbus a. arcticus* L.) 1937. XI. 28.-án lőttek egy tojót a hámbori tavon. 1938. II. 6.-án pedig Jávorkúton fogtak — elevenen — szintén egy tojót.

XV. GALAMBOK. (COLUMBAE.)

GALAMBFÉLÉK. (COLUMBIDAE.)

Kékgalamb. (*Columba o. oenas* L.) Főleg a természetes és a fekete harkály kivájtá odukban bővelkedő tölgyesekben költ. De találtam már fészket bükk, kőris és juharka odvában is. Tojásait, fiókáit találtam: Jávorkúton, Heteméren, Szentléleken, Csanyikban, Szent István-tetőn, Óhután, Bekényben és a Garádnávölgyben. Lőtt példányokat kaptam: Hollóstető, Pénzpatak, Ládierdő, Kékmező és Újhutáról.

Örvös-galamb. (*Columba p. palumbus* L.) Főleg fenyvesekben, de ritkábban fiatalosokban is költ. A fenyőhöz való ragaszkodását mutatja az, hogy az azzal beültetett, elég zajos lillafüredi parkok és villák kertjében is költ minden évben 2—3 pár. Sőt a Diósgyőr-majláti temetőben levő magányos fenyőfán is találtam már fészket. Költését megfigyeltem: Lillafüred, Fehérkő, Hollóstető, Kékmező, Mocsolyás, Bekény, Felsőtárkány, Garádnávölgy, Csanyik, Vár-völgy, Szilvásvár, Dédes és Nagy-

visnyón. Lőtt példányt kaptam: Diósgyőr, Vasgyár, Miskolc és a Ládi-erdőből.

Gerle. (*Streptopelia t. turtur* L.) Fialatosokban, parkokban, kertekben, gyümölcsösökben mindenütt közönséges fészkelő. Ezenkívül még fészkelve találtam a puszkaprosi, alsóhátori és savósi fiatal fenyvesekben is. Lőtt példányaim az egész Bükk területéről származnak.

Balkáni-gerle. (*Streptopelia d. decaocto* Friv.) 1939. nyarán Miskolcon egy pár költését figyeltem meg.

XVI. SÁRJÁRÓK. (LIMICOLEA.)

UGARTYÜKFÉLÉK. (BURHINIDAE.)

Ugartyúk. (*Burhinus o. oedicnemus* L.) 1925 őszén Miskolcon Pajor T. észlelte. Ugyaninnét kaptam egy himet elevenen, törött lábakkal (villanydrótnak repült) 1929. IX. 24.-én. A fehérkői vándorsólyom tépőhelyén 1933. IX. 6.-án találtam egynek a maradványait, 1938. IX. 12.-én pedig egy tojót kaptam Hámorból. Ez is villanydrótnak repült.

LILEFÉLÉK. (CHARADRIIDAE.)

Kis-lile. (*Charadrius dubius curonicus* Gm.) 1932. IV. 29.-én a Vasgyárban, a Szinva mellett fogtak egyet. (Mauks dr. adata.)

Bibic. (*Vanellus vanellus* L.) Tavasz és őszi vonuláskor észleltem a Vasgyár körüli lapályon, Kisgyőr, Mocsolyás és Szilvássvár határában.

Piroslábu-cankó. (*Tringa t. totanus* L.) 1934. VII. 27.-én a vasgyári vízderítőnél fogtak egyet.

Erdei-cankó. (*Tringa ochropus* L.) 1938. IV. 27.-én a hátori tavon figyeltem meg két darabot. 1938. IV. 28.-án egy darab him esett a garadnai halastavaknál.

Billegető-cankó. (*Tringa hypoleucos* L.) 1929. VI. 1.-től figyelem a hátori tó mellett, ahol minden nyáron egy-két párban költ. 1931. V. 10.-én itt pelyhes fiókáit találtam. Lőtt példányaim: Lillafüred, Vasgyár és Szilvássváradról származik.

Erdei-szalonna. (*Scolopax r. rusticola* L.) Az egész Bükkben költ szórványosan. Fészket tojásokkal találtam: Csanyikvölgy, Mélyvölgy, Diósgyőr (Berek és Papírgyár feletti erdő), Bükkösmátra, Ő- és Újhuta, Hollóstető, Jávorkút, Garadnavölgy, Kiscsipkés, Aranylépcső és Várvölgyben. Pelyhes fiókáit találtam: Olvasztótető, Csanyik, Fehérkő és Háromkúttan. Több évi megfigyeléseim szerint legkorábban érkezett II. 28.-án, legkésőbb pedig III. 23.-án. Őszi vonuláskor egyes években igen sok van, sőt, enyhe teleken át is telet.

Közép-sárszalonna. (*Capella g. gallinago* L.) 1933. IV. 16.-án Diósgyőrből kaptam egy himet. 1936. IX. 6.-án pedig Hámorban egy darabot elhullva találtak. 1940. telén egy darab a Garadna patak mellett telet.

Nagy-sárszalonna. (*Capella media* Lath.) 1931. IX. 13.-án Jávorkútról, 1933. X. 15.-én a Vasgyárból kaptam egy-egy himet.

Kis-sárszalonna. (*Lymnocyrtus minimus* Brün.) 1933. IV. 2.-án Diósgyőrből, 1936. IX. 9.-én pedig a Csanyikból kaptam egy-egy példányt.

XVII. GUVATALAKUAK. (ALECTORIDES.)

GU VATFÉLÉK. (RALLIDAE.)

Guvat. (*Rallus a. aquaticus* L.) 1918. telén a diósgyőri vártóban telelőnek találta Szeőts B., aki itt mint fészkelőt is megfigyelte. 1934. III. 15.-én én egy himet kaptam Hámorból, ahol villanydrótnak repült. 1939. nyarán pedig pelyhes fiókákat kaptam a Csanyikvölgyből.

Pettyes-vizicsibe. (*Porzana porzana* L.) 1935. IV. 6.-án Diósgyőrben egy kis pocsolyánál fogtak egy himet, 1938. IX. 30.-án pedig Hámorban találtak egy elhullott nőtényt. 1938/39. telén a hátori tó felső végén telet egy példány.

Haris. (*Crex crex* L.) Kaszálókban tavasztól őszig előfordul. Jelenlétét csupán jellemző hangja árulja el. 1939. VI. 19.-én a Csanyikból párnapos fiókáját kaptam. Észleltem még: Jávorkút, Kékmező, Kászás-kút és Várvölgyben.

Vízityúk. (*Gallinula c. chlorophus* L.) 1918-ban a diósgyőri vártóban mint teletőt és fészkelőt említi id. Szeőts B. 1937. X. 6.-án és 1939. I. 22.-én egy-egy hímét lőttek a hámosi tavon.

Szárcsa. (*Fulica a. atra* L.) Minden tavasszal és ősszel — vonuláskor — megfordul a hámosi-, diósgyőri-, létrási-, jávorkúti-, felsőtárkányi-, szilvásváradi- és várvölgyi tavaknál. Sőt ilyenkor már több példányt kaptam a vasgyári derítő-medencéből is.

XVIII. TYÚKOK. (GALLI)

FAJDFÉLÉK. (TETRAONIDAE.)

Nyírfajd. (*Lyrurus t. tetrix* L.) Az 1900. évek elején, a jávorkúti területen, telepítési kísérlet történt vele. Azonban a kihelyezett nyomatlanul eltiűntek. 1937/38-ban Bábonnyban figyeltek meg egy magányos kakast.

Császármadár. (*Tetrastes bonasia rupestris* Brehm.) Az egész Bükkben előfordul szórványosan. Főleg a sommal, mogyoróval benőtt kőgöregeseket kedveli, ahol fészkel is. Régebbi irodalmi adatok szerint valamikor nagyobb számmal élt itt. Ezt érhet is, mert madarunk leginkább az erdőben nem szívesen látott borókás, sommos, mogyorós, galagonyás és kökényessűrűségeket kedveli. Fészket találtam: Puszkaporos, Fehérkő, Kiskútla, Jávorkút, Háromkút, Hárskútban. Lőtt példányokat kaptam: Újhuta, Óhuta, Perces, Parasznya és Diósgyőrből.

Fogoly. (*Perdix p. perdix* L.) A Bükk fensíkjain s mezőgazdaságilag művelt részein előfordul, de nem nagy számmal. Fészkelve találtam: Hetemér, Csanyik, Perces, Bábonny, Diósgyőr, Kékmező, Bekény, Szilvásváradi és Felsőtárkányban. Ugyanezekről a helyekről kaptam lőtt példányokat is.

Fürj. (*Coturnix c. coturnix* L.) A fensíkokon levő kaszálókban ritkán előfordul. Ottartózkodását csak hangja árulja el. Fészket csupán egy esetben találtam. 1931. VI. 22.-én Kaszaskútnál. 193j. IX. 10.-én pedig egy elhullott kakast kaptam Hámosból. (Villanydrótnak repült.)

Fácán. (*Phasianus colchicus* L.) A gazdaságilag művelt széleken előfordul jelentéktelen számban. Fészkelve találtam: Diósgyőr (Berek, Agó), Ládi-erdő, Kékmező és Bábonnyban. Lőtt példányokat is ugyaninnét kaptam.

A MADARAK (AVES) ÖSSZESÍTÉSE:

I. VERÉBALKATÚAK. (PASSERES.)

1. Varjúfélék. (<i>Corvidae</i>)	9.
2. Seregélyfélék. (<i>Sturnidae</i>)	2.
3. Málínkófélék. (<i>Oriolidae</i>)	1
4. Pintyfélék. (<i>Fringillidae</i>)	17.
5. Pacsirtafélék. (<i>Alaudidae</i>)	3.
6. Billegetőfélék. (<i>Motacillidae</i>)	5.
7. Fakuszfélék. (<i>Certhiidae</i>)	2.
8. Csuszkafélék. (<i>Sittidae</i>)	1.
9. Cínegefélék. (<i>Paridae</i>)	8.
10. Gébicsfélék. (<i>Lanidae</i>)	4.
11. Csonttollúfélék. (<i>Ampelidae</i>)	1.
12. Légykapófélék. (<i>Muscicapidae</i>)	31.
13. Szürkebegyfélék. (<i>Accentoridae</i>)	1.
14. Ökörszemfélék. (<i>Troglodytidae</i>)	1.
15. Fecskefélék. (<i>Hirundinidae</i>)	3.

II. SURRANÓK. (CYPSELI.)	
1. Sarlósfecskefélék. (Cypselidae.)	1.
III. LAPPANTYÜK. (CAPRIMULGI.)	
1. Lappantyúfélék. (Caprimulgidae.)	1.
IV. GYURGYALAGOK. (MEROPES.)	
1. Gyurgyalagfélék. (Meropidae.)	1.
V. BANKÁK. (UPUPAE.)	
1. Bankafélék. (Upupidae.)	1.
VI. SZALAKOTÁK. (CORACIAE.)	
1. Szalakótafélék. (Coraciidae.)	1.
VII. JÉGMADARAK. (HALCYONES.)	
1. Jégmadárfélék. (Alcedinidae.)	1.
VIII. KÜSZÖK. (PICI.)	
1. Harkályfélék. (Picidae.)	8.
IX. KAKUKOK. (CUCULI.)	
1. Kakukfélék. (Cuculidae.)	1.
X. BAGLYOK. (STRIGES.)	
1. Bagolyfélék. (Strigidae.)	10.
XI. VÁGMADARAK. (ACCIPITRES.)	
1. Sólyomfélék. (Falconidae.)	7.
2. Sasfélék. (Aquilidae.)	19.
XII. GÁZLÓK. (GRESSORES.)	
1. Gólyafélék. (Ciconidae.)	2.
2. Gémfélék. (Ardeidae.)	5.
XIII. LUDAK. (ANSERES.)	
1. Récefélék. (Anatidae.)	10.
XIV. FARLÁBUAK. (PYGOPODES.)	
1. Vöcsökfélék. (Podicipidae.)	3.
2. Búvár-félék. (Urinatoridae.)	1.
XV. GALAMBOK. (COLUMBAE.)	
1. Galambfélék. (Columbidae.)	4.
XVI. SÁRJÁRÓK. (LIMICOLAE.)	
1. Ugartyúkfélék. (Burhinidae.)	1.
2. Lilefélék. (Charadriidae.)	9.
XVII. GUVATALAKUAK. (ALECTORIDES.)	
1. Guvatfélék. (Rellidae.)	5.
XVIII. TYÜKOK. (GALLI.)	
1. Fajdfélék. (Tetraonidae.)	2.
2. Fácánfélék. (Phasianidae.)	3.
Összesen: XVIII. rend (Ordo), 37. Család (Familia), 187. faj.	
(Species.)	(Vége köv.)

*

Beiträge zur Wirbeltierwelt des Bükk-Gebirges. (Fortsetzung.)

Von: I. Vászárhelyi.

Auszug erfolgt mit dem Schlussteil der Abhandlung.

Contributions à l'étude de la faune des vertébrés des Monts Bükk.

(Suite.) Par I. Vászárhelyi.

Le résumé sera donné à la fin du mémoire.

*

Contributions to the Vertebrate Fauna of the Bükk-Mountains.

(Continuation.) By I. Vászárhelyi.

Summary will be published with the last instalment.